

Supliment trimestrial al Ziarului Lumina realizat în colaborare cu Editurile Patriarhiei Române [IBMO, BASILICA, TRINITAS]

... din lumina tiparului

© foto - Laurențiu Tătușescu

Povestea tiparului se țese frumos între misiunea culturală, impactul material al acestuia și concretul vocației pe care, de-a lungul timpului, și-au descoperit-o meșterii tipografi.

Editurile Patriarhiei Române

În primul număr al acestui supliment am descris succint istoria cărții, plecând de la primele forme de scriere cunoscute, cu diferitele suporturi materiale folosite pentru imprimarea și transmiterea tezaurului gândirii omenesti, descriind revoluționara artă a tiparului, cu rădăcinile sale gutenbergiene, din care pornește un adevărat arbore genealogic, ale cărui principale ramuri sunt tipograful și editorul.

Apariția primei tipografii în Germania, odată cu invenția tiparului de către Johannes Gutenberg [mijlocul sec. XV], a revoluționat modul de multiplicare a cărților, tehnică preluată rapid la vremea respectivă și de alte centre comerciale din Europa Occidentală, dintre care Veneția, „regina mărilor”, rămâne ca punct de referință în istorie.

În spațiul răsăritean ortodox, primele tipografii au apărut abia la finele sec. XV, acestea folosind litere turnate în alfabet chirilic. Cel dintâi centru tipografic a fost la Cracovia [Polonia], avându-l ca meșter

pe germanul Schweipol Fiol [originar din Bavaria]. Aici s-au tipărit primele cărți liturgice slave ortodoxe: *Octoiul*, *Ceaslovul* [1491], *Triodul* și *Penticostarul* [1492]. A doua tipografie slavă ortodoxă a funcționat în perioada 1493-1496 într-o mănăstire din Cetinje [Muntele Negru], unde au apărut mai multe cărți de cult în slavona bisericească de redacție sârbă, ca: *Octoiul* [1493-1494], *Psaltirea* [1495], *Molitvelnicul* [cca 1496], *Triodul*.

Cea de-a treia tipografie chirilică europeană a fost patronată de domnitorul Radu cel Mare al Țării Românești, instalată la mănăstirea Dealu [Târgoviște], meșter tipograf fiind ieromonahul Macarie, viitorul mitropolit al Țării Românești [1512-1521]. Primele cărți tipărite aici în slavonă au fost *Liturgierul* [1508], *Octoiul* [1510] și *Tetraevanghelul* [1512].

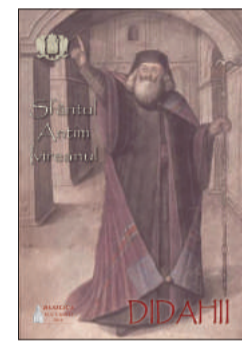
Tradiția tiparului la români reliefează un meșteșug nobil cu o vechime de peste 500 de ani, o artă dezvoltată în tinda Bisericii și continuată peste veacuri cu sprijinul cancelariilor domnești, având în istorie un rol întregit: cultural și liturgic, factor însemnat în realizarea unității sufletești, dar nu numai, a românilor de pretutindeni și un real ajutor pentru popoarele țărilor slave sud-dunărene aflate mult timp sub dominație otomană [contribuind astfel la păstrarea limbii și a culturii lor].

Activitatea tipografică pe pământ românesc, începută în primul deceniu al sec. XVI la mănăstirea Dealu, a fost continuată apoi la Sibiu [1528], Brașov [1556],

Târgoviște [1557], mănăstirea Plumbuita din București [1573], Alba-Iulia [Bălgrad, 1627], Câmpulung [1635], Govora [1637], mănăstirea „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași [1641], Dealu-Târgoviște [1644], București [1678], Snagov [1696], biserica „Sf. Nicolae”-domnesc din Iași [1680], Mitropolia din București [1701], Râmnicu Vâlcea [1705], mănăstirea „Sf. Sava” din Iași [1714], Mitropolia din Iași [1726], Buzău [1741], Rădăuți [1744], mănăstirea Neamț [1807], Chișinău [1814], tipografia diecezană din Sibiu [1850, din 1864 Arhidiecezană], Arad [1877], Tipografia Cărților Bisericești din București [1882], Cernăuți [1883], Caransebeș [1885]. În prezent se remarcă tipografiile eparhiale, iar la nivel central *Tipografia Cărților Bisericești* a Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă și *Imprimeria PHAROS* a Patriarhiei Române [2011].

De centrele tipografice bisericești menționate mai sus se leagă numele unor iluștri meșteri tipografi, cu vocație misionară și editorială, pomenind aici pe: ieromonahul Macarie, Dimitrie Liubavici, ieromonahul Lavrentie, Filip Moldoveanu, diaconul Coresi, Meletie Macedoneanu, episcopul Mitrofan al Buzăului sau Sfântul Antim Ivireanu, mitropolitul Țării Românești, cărora le este închinat în Patriarhia Română anul 2016. Acești înaintași, de vrednică pomenire, au înțeles că formarea unei conștiințe identitare și emanciparea unui neam nu se pot face decât prin credință și cultură!

NOUȚĂȚI

Sfântul Antim Ivireanu,
Didahii [ediția a II-a]
ISBN 978-606-29-0095-3 | 26LEI

RECOMANDĂRI EDITORIALE

Pr. prof. dr. Viorel Ioniță,
Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe.
Documente pregătitoare
ISBN 978-606-29-0099-1 | 35LEI

CARTE DE CULT

Aghiasmatar
[2016, ediție nouă diortosită]
ISBN 978-973-616-397-5 | 30LEI

CARTE PENTRU COPII

Floarea darurilor
ISBN 978-606-29-0097-7 | 15LEI

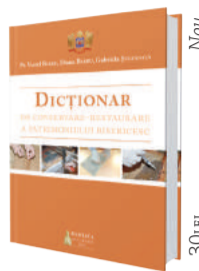
Noutăți

Filocalia vol. 11,
trad. Pr. Dumitru Stăniloae

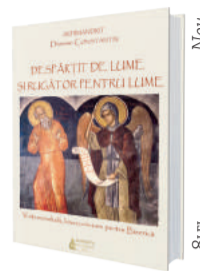
Diac. Sorin Mihalache,
Lumina Celui Nevăzut.
O privire teologică în
raționalitatea Creației... [vol. 1]

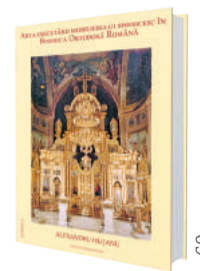
Pr. Viorel Barbu, Diana
Barbu, Gabriela Ștefăniță,
Dicționar de conservare-
restaurare a patrimoniului
bisericesc

Pr. Mihai Săsăujan,
Autonomia bisericească a
Schitului chinovial Prodromu
de la Muntele Athos.
Documente

Arhim. Dionisie Constantin,
Despărțit de lume și rugător
pentru lume

Alexandru Huțanu,
Arta executării
mobilierului bisericesc în
Biserica Ortodoxă Română

Pelerin în București.
Ghid pentru vizitatori

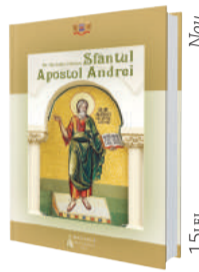
Pr. Mircea Basarab,
Scriptură și Tradiție.
Importanța și receptarea textului
scripturistic în istoria Bisericii

Învățătura de credință
creștină ortodoxă

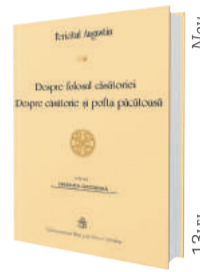
Pr. Ioan Rămureanu,
Pr. Mihail Bulacu et alii,
Predici și cuvântări

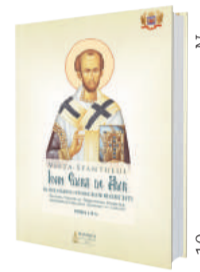
Pr. Sabin Verzan,
Sfântul Apostol Andrei

Sf. Grigorie de Nyssa,
Omilii la praznice împărătești.
Viața Sfintei Macrina

Fericitul Augustin,
Despre folosul căsătoriei.
Despre căsătorie și pofta
păcătoasă

Viața Sfântului Ioan Gură
de Aur în relatările istoricilor
bisericești: Paladie, Teodor al
Trinității, Socrates, Sozomen
și Fericitul Teodoret al Cirului

Sfântul Ioan Gură de Aur -
mare misionar al Bisericii
[2 vol.]

Tincuța Ojog,
Motivul corabiei în opera
Sfântului Ioan Gură de Aur,
între tradiție și inovație

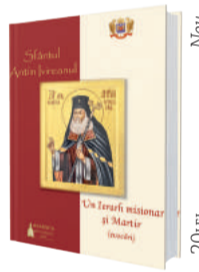
2016 - Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești

Sf. Antim Ivireanul...
Mărturisitor al credinței
prin predică și tipar
[vol. 1]

Sf. Antim Ivireanul...
Promotor al scrisului
și artelor bisericești
[vol. 2]

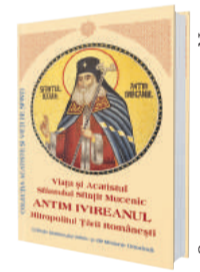
Sf. Antim Ivireanul.
Un ierarh misionar și Martir
[evocări]

Sf. Antim Ivireanul,
Didahii
[ediția a II-a]

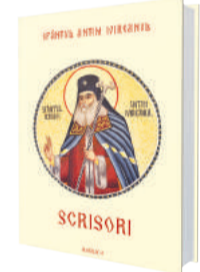
Sf. Antim Ivireanul,
Dumnezeieștile și Sfintele
Liturghii, Târgoviște, 1713

Viața și Acatistul
Sf. Sfințit Mucenic Antim Ivireanul,
Mitropolitul Țării Românești

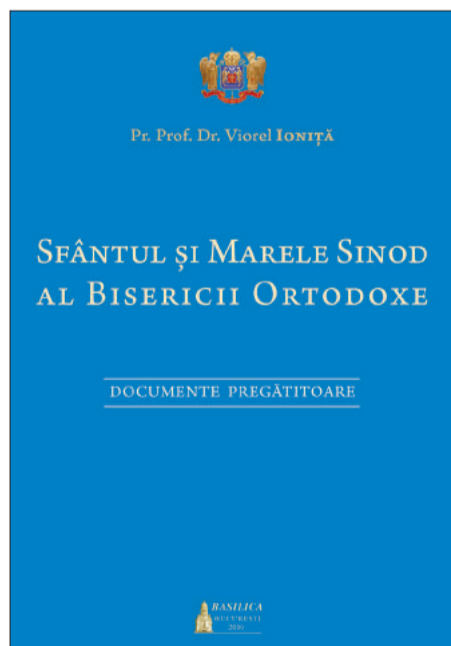

Sfânta Mănăstire Antim.
Istorie, cultură și
spiritualitate (1713-2013) -
album

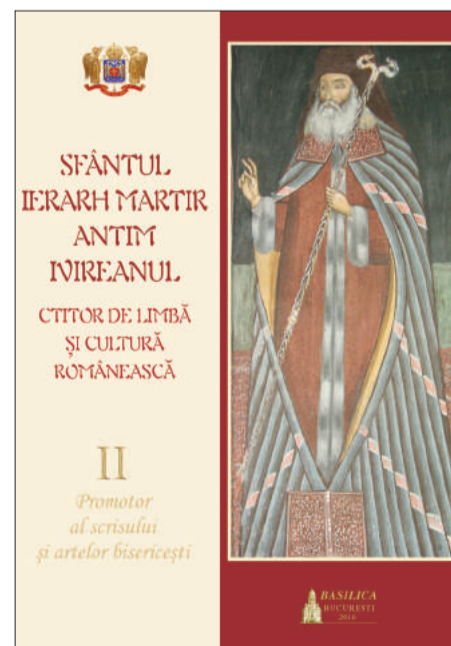
Sf. Antim Ivireanul,
Scrisori

Recomandări editoriale

Pr. prof. dr. Viorel Ioniță |
Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe.
Documente pregătitoare
ISBN 978-606-29-0099-1 | 35LEI

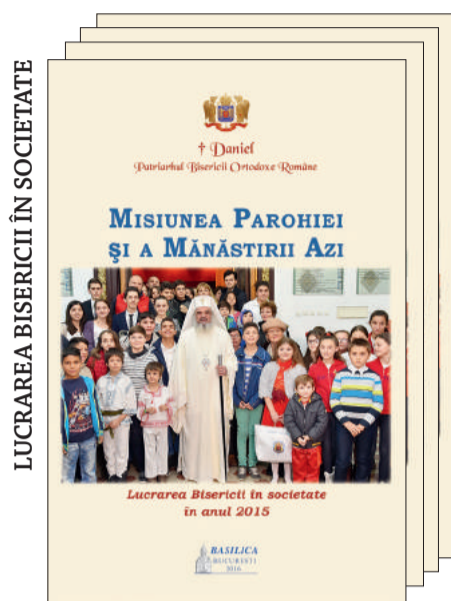
Semn al promovării sinodalității panortodoxe – după cum afirmă Preafericitul Părinte Patriarh Daniel în *Prefață* – volumul de față reprezintă o contribuție la înțelegerea întregului proces de pregătire a *Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe*, reliefând totodată și contribuția Bisericii Ortodoxe Române la întrunirile premergătoare acestui mare eveniment panortodox. [...] Viitorul Sinod Panortodox [16-27 iun. 2016, Academia Ortodoxă din Creta - n.ed.] nu va formula dogme noi și nici canoane noi, ci va dori să reafirme, în comuniune și coresponsabilitate, lumina sfântă și vie a credinței ortodoxe într-o lume aflată în criză spirituală de orientare și ideal.” [pp. 5-7] Volumul, publicat de Ed. BASILICA [176p.], prezintă ultimele trei întruniri ale *Comisiei Interortodoxe Speciale pentru pregătirea Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe, a V-a Conferință Panortodoxă Presinodală și Hotărârile Sinaxei Întâistătătorilor Bisericii Ortodoxe Autocefale* din ianuarie 2016, reprezentând o continuare firească a celui publicat de autor în anul 2013, cu titlul *Hotărârile întrunirilor Panortodoxe din 1923 până în 2009. Spre Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe*.

Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul -
Cțitor de limbă și cultură românească
ISBN 978-606-29-0102-8 | 30LEI/VOL.

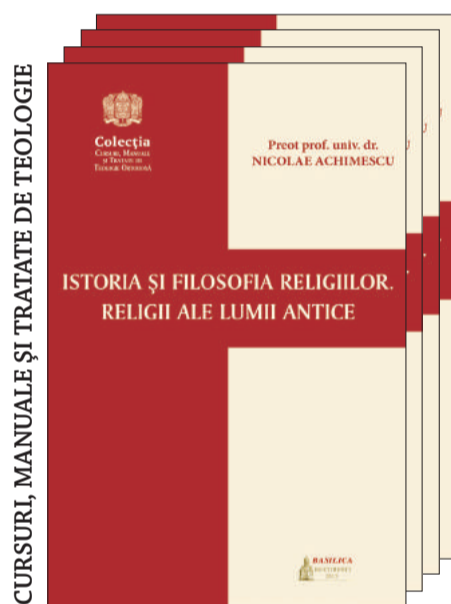
Cea mai recentă antologie dedicată marelui mitropolit-tipograf Antim Ivireanul este publicată, în două volume distincte, de Ed. BASILICA a Patriarhiei Române, cu titlul generic: *Sf. Ier. Martir Antim Ivireanul - cțitor de limbă și cultură românească*. Antologia apare la 300 de ani de la moartea martirică a marelui mitropolit și reunește în paginile sale studii temeinice ale unor profesori renumiți, precum Pr. Teodor Bodogae, Pr. Dumitru Belu, Pr. Nicolae Șerbănescu, Pr. Mircea Păcurariu, Prof. Nicolae Chițescu, Prof. Aurelian Sacerdoțeanu ș.a. Dacă primul volum al Antologiei, cu subtitlul *Mărturisitor al credinței prin predică și tipar* [352p.], prezintă strădaniile Sf. Antim pentru înnoirea și unificarea limbii române culte, cel de-al doilea, intitulat *Promotor al scrisului și artelor bisericești* [400p.], conturează personalitatea polyvalentă a acestuia, ca ierarh, teolog erudit, cărturar, tipograf, pedagog, orator talentat, arhitect, sculptor, pictor, gravor, caligraf, arhivist și bibliotecar. Lucrarea este îmbogățită cu imagini din Arhiva Bibliotecii Sfântului Sinod, înfățișând, în ordine cronologică, opere tipărite de Sf. Antim sau de unii colaboratori ai săi.

Colecții

LUCRAREA BISERICII ÎN SOCIETATE

Seria de autor *Lucrarea Bisericii în societate* este semnată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și conține cuvântările și mesajele rostite sau comunicate cu diferite prilejuri, actele de sfințire ale diferitelor locașuri de cult sau centre social-culturale, pastoralele sinodale și patriarhale, scrisorile irenice transmise cu ocazia Sărbătorilor Învierii și Nașterii Domnului, prefețele de cărți ș.a. Până în prezent au apărut: 2008: *Misiune pentru mântuire* [56 lei]; 2009: *Libertate pentru comuniune* [120 lei]; 2010: *Credință pentru fapte bune* [70 lei]; 2011: *Lumina Botezului și bucuria Familiei* [70 lei]; 2012: *Semne de speranță în vreme de suferință* [60 lei]; 2013: *Comuniune și înnoire misionară* [70 lei]; 2014: *Iubirea Jertfelnică – Lumină a Învierii* [60 lei]; 2015: *Misiunea parohiei și a mănăstirii azi* [60 lei].

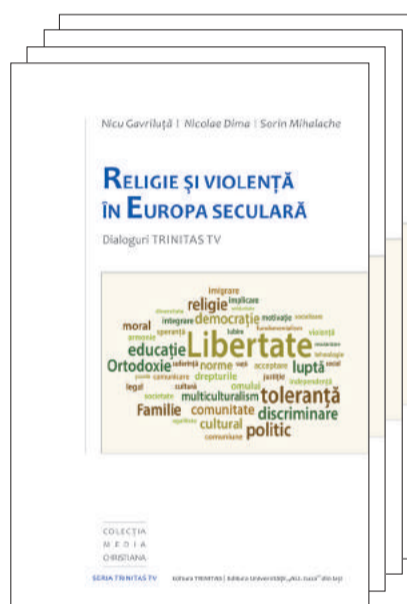

CURSURI, MANUALE ȘI TRATATE DE TEOLOGIE

Continuând o tradiție de peste 90 de ani de publicare a cărților de teologie sub egida Institutului Biblic, Editura BASILICA a Patriarhiei Române a reluat seriile consacrate manualelor academice, în ultimii ani fiind publicate, într-o colecție specială, următoarele volume: *Apologetica Ortodoxă* [vol. 1 - 12 lei; vol. 2 - 17 lei]; Pr. M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române. Compendiu* [40 lei]; Pr. Ene Brașiște, *Liturgica generală cu noțiuni de artă bisericească, arhitectură și pictură creștină* [2 vol.; 30 lei /vol.]; Pr. V. Gordon (coord.), Pr. I. Ivan, Pr. N. Beldiman, *Omiletica* [20 lei]; Arhid. Ctin. Voicu, Pr. L.-D. Colda, *Patrologie* [3 vol.; 25 lei /vol.]; Pr. Ene Brașiște, *Liturgica specială* [20 lei]; Pr. N. Achimescu, *Istoria și Filosofia Religiilor. Religii ale Lumii Antice* [25 lei].

MEDIA CHRISTIANA

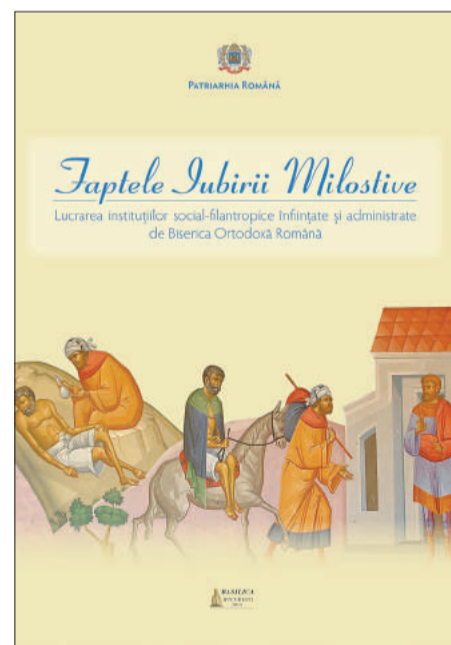
Colecția *Media Christiana* cu seriile *Lumina*, *TRINITAS TV* și *Radio TRINITAS* este publicată, din 2012, de Ed. TRINITAS în colaborare cu Centrul de Presă BASILICA. Dintre volumele apărute menționăm: Pr. D. Păduraru, *Evanghelia Zilei* [în curs de reed.]; Pr. N. Achimescu, *Universul religios în care trăim* [35 lei] și *Religie, modernitate și postmodernitate* [30 lei]; Pr. N.D. Necula, *Tradiție și înnoire...* [ed. a II-a, 2 vol., 35 lei/vol.]; †Timotei Prahoveanu, *Chipuri de ieri și de azi...* [20 lei]; Sf. Spovedanie și Sf. Împărtășanie [25 lei]; L. Popița Stoicescu, *Vino, Doamne...!* [CD inclus, 25 lei]; *Credință și cultură azi* [20 lei]; D. Manolache, *Lumea din cuvinte...* [25 lei]; *Dă sânge și ia Duh! Interviuri cu duhovnici ortodocși* [25 lei]; N. Gavriluță, N. Dima, S. Mihalache, *Religie și violență în Europa seculară* [24 lei] ș.a.

Recomandări editoriale

Pr. prof. dr. Alexandru Moraru |
Dicționarul ierarhilor români și străini –
slujitori ai credincioșilor
Bisericii Ortodoxe Române
ISBN 978-606-29-0057-1 | 70LEI

Tradiția publicării de lucrări enciclopedice la Editurile Patriarhiei Române a fost încununată de curând cu o nouă lucrare de referință pentru istoriografia noastră, anume cu un *Dicționar* ce conține bio-bibliografiile ierarhilor care au păstorit începând cu sfârșitul sec. al III-lea și până în prezent credincioșii Bisericii Ortodoxe Române. Lucrarea este semnată de Pr. prof. dr. Alexandru Moraru de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și reunește peste 680 de medaliaone care descriu viața și opera a tot atâtor ierarhi români cunoscuți cu numele, dar și greci, sârbi, ruși, ucraineni și de alte etnii. La finalul dicționarului sunt publicate *Listele cronologice ale ierarhilor BOR*, organizate cronologic pe eparhii, semnate de Pr. prof. Mircea Păcurariu [anexa I] și de Pr. prof. Alexandru Moraru [anexa II]. Medaliaonele sunt ilustrate și conțin scurte bibliografii. Publicat la finele anului 2015, în contextul *Anului comemorativ al marilor păstori de suflète din eparhii*, volumul reprezintă un omagiu adus „ierarhilor slujitori de ieri și de azi ai poporului român”, contribuind astfel la o cunoaștere mai bună a lucrării lor misionare, culturale și duhovnicești.

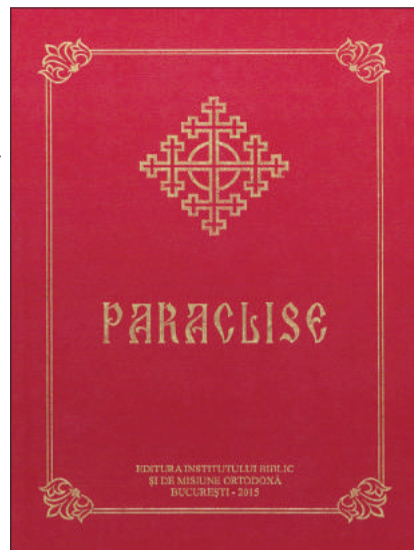

Faptele iubirii milostive.
Lucrarea instituțiilor social-filantropice
înființate și administrate de Biserica
Ortodoxă Română
ISBN 978-606-29-0074-8

Cultivarea exclusivă a sănătății fizice, „fără nicio preocupare pentru cultivarea sănătății spirituale, nu reprezintă o valoare completă. Sfânta Evanghelie și Tradiția Bisericii subliniază necesara legătură dintre viața spirituală și activitatea socială a omului, dintre rugăciune și acțiune, dintre evlavie și dărnicie, dintre Liturgie și Filantropie”, scrie Preafericitul Părinte Patriarh Daniel în prefața lucrării. Publicat sub formă de Album, volumul ilustrează, în 528 de pagini de text și fotografii, activitatea social-filantropică și medicală dinamică, dar concretă, desfășurată la nivelul fiecărui centru eparhial din Patriarhia Română, prin cantine sociale, așezăminte pentru copii orfani, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, centre de îngrijiri paleative, cabinete de recuperare și îngrijire medicală sau stomatologice, grădinițe, centre de informare și consiliere psiho-socială, proiecte și programe sociale multianuale [ex. proiectul „Masa Bucuriei!”] sau campanii de donare de sânge [ex. proiectul „Dăruiește Viață! Vino să donezi sânge!”] ș.a.

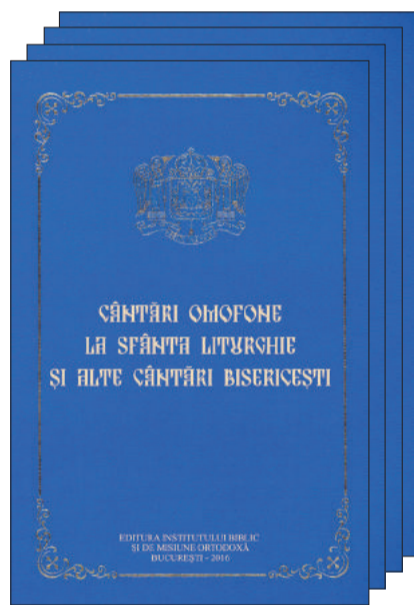
Carte de cult

PARACLISE VOL. I - Ediție nouă, 2015
40LEI

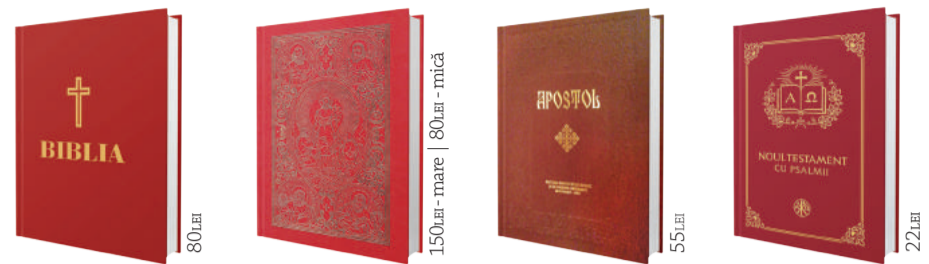

Dintre numeroasele forme de rugăciune ale Răsăritului creștin bizantin, *Paraclisul* este folosit atât în pravila zilnică de rugăciune personală, cât și în cultul public. Denumirea provine din cuvântul grecesc *παράκλησις*, care înseamnă, deodată, *invocare*, dar și *consolare*. Trebuie deosebit de omonimul lui, *paracelis*, care desemnează o biserică de mici dimensiuni, o capelă, termen provenit din grecescul *παρεκκλήσιον*. Slujba *Paraclisului* este deci o *invocare* către Dumnezeu, către Maica Domnului, ori către Sfinți, pentru a primi sprijin și mângâiere duhovnicească în greutățile vieții de zi cu zi. Volumul *Paracelis* publicat de Ed. IBMO este inedit în literatura românească liturgică. Conține 62 de *Paracelis* majoritatea traduse după o ediție grecească, la care s-au adăugat texte noi publicate în Patriarhia Română.

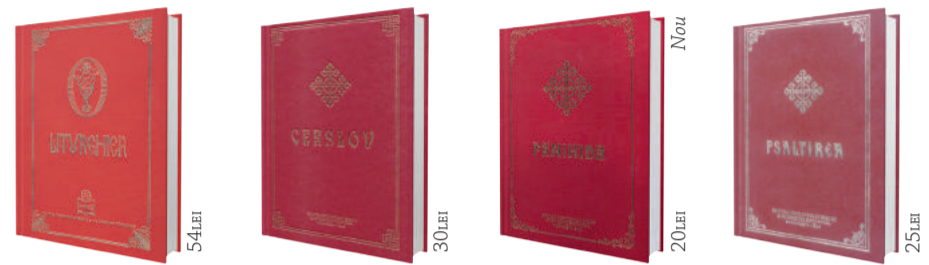
CARTE DE MUZICĂ BISERICESCĂ

Din dorința de a promova muzica ecleziastică de tradiție autentic bizantină, Editurile Patriarhiei Române publică constant cărți de muzică bisericească, pe notație psaltică și/sau liniară, în ediții noi, diortosite și atent verificate de specialiști, dintre care: *Cântări omofone la Sfânta Liturghie și alte cântări bisericești* [10 lei]; Arhim. Clement Haralam, Cezar Florin Cocuz, *Răspunsuri Mari la Sfânta Liturghie. Antologie* [50 lei]; Arhid. S. Barbu-Bucur, *Cântări la Sfânta Liturghie* [35 lei] și *Cântări la Vecernia și Utrenia Sfinților Români* [3 vol., 40 lei/vol.]; Macarie Ieromonahul, Anton Pann ș.a., *Catavasier* [25 lei]; *Cântări la Sfințele Taine și la Ierurgii* [30 lei]; Pr. N. Moldoveanu, *Cântările Sfintei Liturghii pe glasurile 1 și 7 pentru cor mixt* [25 lei]; *Cântări la Chinoic* [27 lei]; *Cântările Triodului* [30 lei]; *Noul Idiomelar* [70 lei].

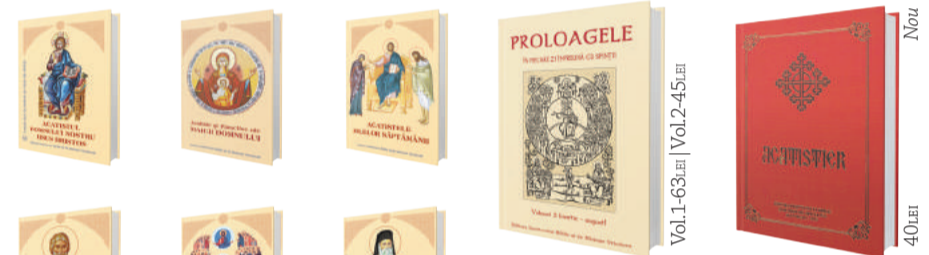

Biblia - ediția Sfântului Sinod Format A4 - cu scris mare
Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie Ediție color, legată
Apostol Ediție nouă
Noul Testament cu Psalmii Ediția Sfântului Sinod

Liturghier Ediție nouă
Ceaslov Ediție nouă
Panihida Ediție nouă, 2016
Psaltira Ediție nouă

ACATISTE ȘI VIEȚI DE SFINȚI

Proloagele [2 vol.]
Acatistier Ediție nouă, 2016

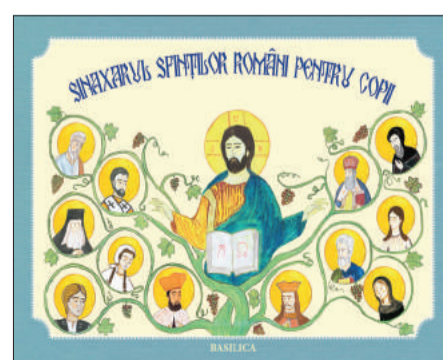
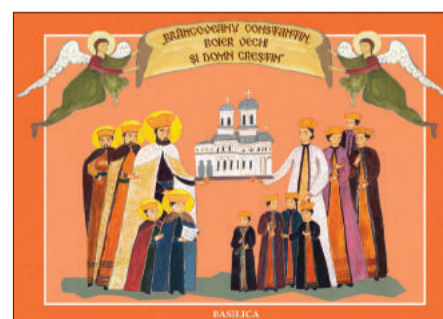
Colecția *Acatiste și Vieți de Sfinți* reunește sub formă de broșură viața și acatistele sfinților apostoli, ierarhi, proroci, cuvioși, mucenici și împărați consemnați în calendarul Bisericii Ortodoxe Române, precum și acatistele praznicilor împărătești.

Carte pentru copii

Antologie de poezie religioasă românească pentru copii
ISBN 978-606-8495-77-4 | 30LEI

Pentru micuții cititori am pregătit câteva noutăți editoriale, dintre care amintim: *Simbolul de Credință pe înțelesul copiilor* [10 lei]; *Învățăturile ale lui Neagoie Basarab către fiul său Teodosie povestite copiilor. Texte biblice, istorice și patristice* [18 lei]; *Antologie de poezie religioasă românească pentru copii* [30 lei]; *Sfinții Împărați Constantin și Elena* [în curs de retipărire]; „Brâncoveanu Constantin - boier vechi și domn creștin” [15 lei]; *Sfântul Nicolae sau „Numele mare cu fapte de renume se ține”* [8 lei]; *Cântând, să ne bucurăm!* [autor Diac. prof. Jean Lupu, 15 lei]; *Sinaxarul Sfinților români pentru copii* [30 lei]; Petru-Demetru Popescu, *Să-L Slăvim pe Dumnezeu împreună! Versuri creștine pentru copii* [8 lei]; *Sfântul cu gură de aur* [text Narcisa-Mihaela Cădă, ilustrații Ani-Eliza Busuioc, 15 lei]; *Floarea darurilor* [selecție de text și adaptare pentru copii de Narcisa-Mihaela Cădă, 15 lei].

Edițiile Patriarhiei Române [Ed. IBMO, Ed. BASILICA, Ed. TRINITAS] vor fi prezente și în acest an la *Târgul Internațional de Carte - BOOKFEST 2016* [Romexpo, 1-5 iunie]. Oferta de carte include o gamă variată de lucrări de teologie ortodoxă, traduceri patristice, enciclopedii, dicționare, albume, monografii, ghiduri pentru pelerini, cărți pentru copii ș.a. Vă așteptăm cu drag pe toată perioada desfășurării târgului, standul nostru fiind poziționat în *Pavilionul C4-C5* [în proximitatea invitatului de onoare al ediției - Israel]. Programul oficial: Miercuri, Joi, Duminică [10.00-20.00], Vineri, Sâmbătă [10.00-21.00].

